

Science-Fiction Fanzine

Vol. XVI, No. 2; February, 2004

The Israeli Society for Science Fiction and Fantasy

המפגש הבא בסדרת ההרצאות ע"ש עמוס גפן יתקיים באולם מס' 302 בבית-אריאלה מרכז תרבות, שד' שאול המלך 25, תל-אביב, ביום רביעי 25.2.2004 בשעה 20:00, הכניסה חופשית נושא ההרצאה: השלכת טכנולוגיות המחר על החוק האנושי בחברת העתיד בתחילת המאה ה-21 אנו עדים להשפעה שיש לקידמה טכנולוגית על חוק ומשטר. אינטרנט והגנת זכויות יוצרים, הנדסה גנטית ודיני עונשין, זכויות מקרקעין בירח – אלה רק שלוש דוגמאות. מדוע, כיצד ובאילו כיוונים ניתן לשער כי החוק ישתנה בעתיד, כתוצאה מהמשך ההתפתחות הטכנולוגית? המרצה: מר איתמר פארן -- בוגר משפטים ומנהל עסקים, הוא מתרגם וחובב מדע בדיוני ופנטסיה, ומרצה בנושאי מדע בדיוני.

More information is available (in Hebrew) at the Society's site: <http://www.sf-f.org.il>

Letter to the Editor

Shalom Aharon,

Thanks for publishing my review of author **James Allan Gardner**, and for your reviews of the continuing **Foundation** books. I also did not find any point to reading the continuations by the three Bs, Gregory Benford, Greg Bear, and David Brin. They are quite standard, or even worse, sf, no different than a thousand other books.

However, I have a comment about the quoted discussion between Voltaire's sim and Harry Seldon in **Foundation's Fear**. The quote deals with the question of how can actual events "know" how to happen, and how can real systems change. The point is that the problem is not creating A change in a simulation, the problem is predicting *THE* change which actually occurs. The system doesn't have any such problem, because it just goes ahead and creates "the next whorl". The system doesn't "care" exactly where and when the whorl appears. The simulation, when it tries to predict these where and when, encounters the complexity problem and fails.

Regards, Amnon Stupp

Two sf Book Reviews by Clara Rimon

Editor's Note: Clara Rimon is in her 80s, and has been reading sf for a long time. Mostly she likes to go back and reread the classics of her youth – works by Asimov, Heinlein, etc. But once in a while she'll buy a new book:

At ICON I bought two books by two of my favorite authors – Robert Silverberg and Frederik Pohl. When I got them home, I noticed they were both about youngsters: Silverberg's, a teen-age English boy, and Pohl's, a naïve 20 year-old American foundling.

The Gate of Worlds by Robert Silverberg (1967) can hardly be called science fiction. It's an adventure story that takes place in an alternate universe – a world in which England, France and Spain never colonized the Western hemisphere. Europe was overrun by the Turks and under Turkish rule for centuries. Where the story begins the

Turks' rule has been waning and Europe is coming out into a new, freer era. The boy sets sail for the Western hemisphere to seek his fortune. Mexico is highly civilized and everything, including the language, is Aztec. North of Mexico are savage tribes, widely scattered. The boy has adventure after adventure, gets mixed up in battles and wars and escapes by the skin of his teeth, mostly by luck. The book ends with him standing on the shore of the Gulf of Mexico waiting for a ship to take him to Africa in pursuit of the girl he loves and wants for his wife, who has just sailed away.... Maybe Silverberg planned to write a sequel. For all I know, maybe he did. Anyway, the adventures of the young English hero, Dan Beauchamp, are exciting, interesting, and well-written, as they would be by an author like Silverberg, who wrote *Dying Inside*, which I read about 30 years ago. [Ed. Note: in *The Encyclopedia of sf* Brian Stableford writes, "*Dying Inside* (1972) is a brilliant study of a telepath losing his power." Stableford complains that only one of Silverberg's books of this period received an award in the USA, "perhaps because the voters found them too intense and too uncompromising in their depictions of anguish and desperation."]

Homegoing by Frederik Pohl (1989). This describes a frog-like race of highly intelligent aliens from a distant planet. The story is about a foundling, Sandy Washington, the son of a deceased American explorer couple whom the Hakh'hli have raised as one of their own. At the same time as he is growing up with Hakh'hli youngsters as his siblings, he is being groomed to be returned to earth. He and his cohorts are taught English so they'll be able speak to the people on earth on their arrival, as well as American culture as the Hakh'hli have learned it from TV films they have studied over the years – which, as it turns out, is ridiculously outdated! The story is very interesting and full of humor. Some readers may not see the humor of a SPLAT! created by one of Sandy's 'brothers' who misjudged his own strength at leaping and sails through the open window of an upper floor of a skyscraper.... Sandy's highest priority on reaching the planet earth is to find an earth girl friend that he can romance.... On the arrival of the aliens' ship in Alaska, the book is full of twists, both interesting and amusing. It turns out that the Hakh'hli were keen on returning Sandy to earth to get a foot-hold on the planet so that they can release the millions of stored eggs for which they had no room on their planet. They want to appropriate the continent of Africa to raise their young – to start!

I enjoyed both books immensely. Maybe I have the mentality of a teen-ager....

המורמוני הקוסמי --The Cosmic Mormon – Orson Scott Card

Orson Scott Card was guest of honor at ICON 2003. *Eli Eshed* tells us about this remarkable Mormon writer of highly moral science fiction and fantasy, whose works are very popular in Israel.

מאת אלי אשד

אורסון סקוט קארד הוא אחד מסופרי המדע הבדיוני המפורסמים ביותר כיום בעולם, וגם אחד הפופולאריים ביותר בעברית. קארד גם ידוע בתמיכתו הפומבית בישראל, ובאתר האינטרנט הפוליטי שלו המוגדר כאתר "לאמריקנים פשוטים" הוא מפרסם מאמרים היוצאים להגנתה. הוא לא נרתע מלהגיע לישראל גם תחת האזהרה שפרסם משרד החוץ האמריקני.

הצלחתו של קארד בקרב קוראי העברית היא כה גדולה עד שלאחרונה באופן מאוד לא מקובל פורסם קובץ סיפורים שלו בהוצאת אופוס בשם *מפות במראה* בתרגום רחביה ברמן. פירסום קבצי סיפורים כאלה הוא נדיר מאוד שכן בדרך כלל ההנחה היא שקהל הקוראים העברי לא יתעניין מספיק

בסופר מכל סוג שהוא כדי לרצות לקרוא גם קובץ סיפורים קצרים שלו, אך קארד הוא כנראה יוצא דופן.

כל סיפור בקובץ מלווה בהקדמה ארוכה שמסבירה את תהליכי הכתיבה מאחורי הסיפור. הסיפורים אינם שווים בערכם אולם בולטים ביניהם "המשחק של אנדר", הסיפור הקצר ששימש כבסיס לספרו המפורסם ביותר של קארד על ילד שנלחם במשחק מחשבי שהוא למעשה מלחמה אמיתית כנגד חייזרים.

בכל אופן הסיפור שמצא חן בעיני מכל הוא "המוצאן", סיפור שמתנהל למעשה ב"יקום" של סדרת **המוסד** של סופר מדע בדיוני מפורסם עוד יותר, **אייזק אסימוב**. ואם כי קארד מצהיר בהקדמה שהוא רואה בכך טעם לפגם בסופרים יוצרים ספרים ב"יקומים" של אדם אחר הרי הוא החליט לשוב את הכלל הזה שלו עבור סדרת **המוסד** האהובה עליו כל כך המתארת את נפילתה והקמתה מחדש של אימפריה גלקטית באמצעות אנשי "המוסד" שהם חבורת מדענים פסיכולוגים וספרנים.

וכך גיבוריו הלא שגרתיים של קארד בסיפור זה אינם אנשי פעולה כמקובל אלא באופן יוצא מאוד דופן ספרנים כולם. ואני כמי שיש לו רקע ספרני לא יכולתי שלא להזדהות עם הדמויות בספריה הגלקטית של הכוכב הקיסרי טרנטור שכמו ספרנים ישראלים מודרניים נאלצים להתמודד ללא הרף עם קיצוצים אינסופיים בבשר החי ובזלזול ובחוסר ההבנה של הציבור הרחב למה שהם עושים, וזאת בידיעה שהם למעשה שומרי גחלת התרבות לעתיד לבוא. בסיפור מתאר קארד בין השאר את שיטות הקיטלוג ושימור המידע המתוחכמות של ספרני העתיד ומגלה בכך דמיון עשיר הרבה יותר מזה שגילה אסימוב עצמו לגבי ספריות העתיד.

זהו סיפור יוצא מהכלל וספרנים יחוש התעלות כאשר יקראו אותו מאחר שבאופן נדיר הם מתוארים כדמויות הרואיות של ממש אם גם לא מהסוג המקובל והצפוי, והוא אינו נופל במאומה מסיפורי **המוסד** המקוריים של אסימוב ואולי אף עולה עליהם ...

באופן כללי, אם כי רמת הסיפורים אינה אחידה, הקובץ מומלץ מאוד, כמו כל ספריו של קארד, וגם התרגום אינו מפריע לקריאה השוטפת. למען האמת אורסון סקוט קארד עצמו הוא אדם מעניין לא פחות מסיפורי המדע הבדיוני העתידניים שלו. כפי שהתברר לאחרונה לחובבי המדע הבדיוני הישראליים.

הכנס השנתי של חובבי המדע הבדיוני בישראל, 'איקון', שנערך בחול המועד סוכות בסינמטק של תל-אביב, משך אליו קהל גדול מאי פעם. הסיבה, ככל הנראה, הייתה נוכחותו של אורסון סקוט קארד. לפני שלוש שנים בוטל הכנס, שקיבל, באותה שנה, 2000, את השם ארמגדון. היו אמורים להופיע בו סופרי מדע בדיוני ידועים ובהם לארי ניבן, אך מאורעות תשס"א שפרצו זמן קצר קודם לכן הביאו לביטול הביקורים. מאז היה זה כמעט בלתי אפשרי למשוך סופרים אחרים שיבקרו בישראל. אך לא הפעם.

תור ארוך של מעריצים השתרך בשמש הקופחת במקום שבו חילק קארד חתימות. קארד העניק בכנס את 'פרס גפן' הישראלי לספרות מדע בדיוני, והקדיש את נאומו לשבחו של סיפור המד"ב הקצר. **מפות במראה**, קובץ סיפורים קצרים של קארד עצמו, הופיע לאחרונה בעברית – מאורע נדיר למדי במו"לות המדע הבדיוני העברית, שכן קורא המד"ב העברי מעדיף בדרך כלל רומאנים, ומוכן לקנות כרך סיפורים קצרים רק אם המחבר אהוד עליו במיוחד.

קארד, הפופולארי מאוד גם בארצות הברית, מיוחד בין סופרי המדע הבדיוני, האתאיסטים ברובם המכריע, בהיותו מאמין אדוק, חבר הכנסייה המורמונית. המורמונים, שלפי כל הדיווחים הם האמונה הנוצרית המתפשטת במהירות הגדולה ביותר כיום הודות למדיניות מיסיונרית אגרסיבית, בפרט באמריקה הלטינית, מאמינים שהאינדיאנים באמריקה הם צאצאים של שבט ישראלי קדום שנדד ליבשת אמריקה מאות שנים לפני הספירה. הספר הקדוש להם, **ספר מורמון**, שהוכתב כביכול למייסד הכנסייה ג'וזף סמית בידי מלאך, מתאר את תולדות הנדידה הזאת. מכאן נובעות אהדתם של המורמונים לאינדיאנים ותחושת האחוה שלהם עם היהודים.

המורמונים, שנרדפו במאה ה"ט בידי נוצרים אחרים, הם קהילה חזקה ומהודקת המאמינה בגורל המיוחד שניתן לה בידי האל. בנוסף לרדיפות מבחוץ סבלו המורמונים במשך השנים גם מסקנדלים פנימיים, לאחר שהתעורר חשד סביר **שספר המורמון** הוא בכלל פלגיאט של סמית לרומן בדיוני שנכתב זמן לא רב לפני שהחל לקבל התגלויות.

ואכן, ברבות מיצירותיו של קארד מופיעה דמות כריזמטית, מעין משיחית, שמוליכה את "הקהילה" במסע ארוך ומסוכן אל "הארץ המובטחת". כך הוא למשל ביצירתו המפורסמת ביותר, הסדרה **אנדר**, שהספר הראשון שבה, **המשחק של אנדר**, נחשב לקלאסיקה של המדע הבדיוני המודרני ולאחרונה יש ניסיונות להסריטו. אנדר הוא ילד בעל כישרון עצום למשחקי מלחמה במחשב, המאומן בידי מבוגרים לנצל כישרון זה על מנת להביס חייזרים הלוחמים נגד כדור הארץ. כישרונו האסטרטגי

של אנדר מביא לניצחון ולהשמדת החיזרים במה שמתואר כ"קסנוסייד" (ג'נוסייד של חיזרים). הספרים הבאים בסדרה, **קול למתים, קסנוסייד, ילדי המחשבה**, מתארים את אנדר בבגרותו כאשר הוא מנסה לכפר על "השמדת הגזע", ולבסוף הוא הופך למעין משיח קוסמי שיוצר קשר עם רוח הקודש של היקום.

קארד חיבר סדרה נוספת שבה תיאר את ימי ילדותו של אנדר מזוויות ראייה אחרות, של חבריו ושל אחיו, שהופך לבסוף לשליט העליון של כדור הארץ. בין ספרי הסדרה: **הצל של אנדר, הצל של ההגמון, תובות צללים**, שתורגמו אף הם. עוד חיבר קארד סדרה של סיפורי פנטסיה שבה הגיבור, מעין מכשף לבן בעולם שבו האינדיאנים הם מעצמה חזקה, מקביל במידה מסוימת למייסד הדת המורמונית ג'וזף סמית. בסדרה אחרת, **השיבה הביתה**, הפך קארד את סיפור המסע של השבת הישראלי הקדמון לאמריקה **מספר מורמון** לסיפור מדעי בדיוני על חזרתם של צאצאי בני האדם שהתיישבו בכוכב אחר אל עולם האם שלהם, כדור הארץ.

בספר **תצפית עבר – גאולתו של קולומבוס** דואגים נוסעים-בזמן להעלות את רמתם התרבותית והטכנולוגית של הילידים באמריקה מבעוד מועד, כך שגילוי אמריקה בידי קולומבוס לא יגרוור את השמדתם אלא הביא לשילוב תרבויות פורה. לפני שנים אחדות זכה הספר שתורגם לעברית ב'פרס גפן'.

לאחרונה פרסם קארד טרילוגיה של סיפורים תנ"כיים, שבמרכזה ארבע האמהות. לא שכיח שסופר מד"ב כותב ספרים מסוג זה, אף כי איזק אסימוב, מגדולי סופרי המד"ב, פרסם כמה ספרי עיון מעניינים על התנ"ך. יכולת הסיפור היוצאת מהכלל שלו, שבה הפליא כל כך לספר את העתיד, עומדת לו גם כשהוא עוסק בעבר, באמינות היסטורית וארכיאולוגית רבה. יש לקוות שגם טרילוגיה זאת תתפרסם בעברית שפת גיבורי העלילה, ובארץ שבה חיו ופעלו.

שאלתי את קארד עד כמה לדעתו מושפעים ספריו מהאמונה המורמונית ומהתנ"ך. "לא כמו שנוהגים לחשוב", ענה, "אבל בסופו של דבר אינני יכול להתנתק מהם מאחר שהם חלק כה בסיסי במערכת החשיבה שלי. מילדותי הייתי נוהג לקרוא במשך שעות ארוכות את התנ"ך ואת **ספר מורמון**, ובמידה רבה אני שב וכותב אותם מחדש מאז ביצירות שונות בצורה שתותאם לקהל המודרני".

שאלה: סופרים רבים כיום תוקפים את המדיניות של ישראל ושל ארה"ב ומחרימים את ישראל.

"אני מאמין שעל ארה"ב להתערב במקומות שבהם יש אי-צדק קולוסאלי, שעלול להביא לרצח עם. על ארה"ב היה להתערב ברואנדה כאשר בוצע בה ג'נוסייד, והימנעותה מלעשות כן הביאה למות המונים בייסורים נוראים. ודאי שהיה עליה להתערב במדינות כמו בוסניה ועיראק. זוהי לדעתו מדיניות מוסרית ממדרגה ראשונה". קארד המשיך וסיפר שהוא אוהד גדול של סופרים יהודים שונים ושקרא בהנאה רבה את סיפוריו של שלום עליכם (בתרגום לאנגלית מן הסתם).

אין ספק שביקורו של קארד בישראל היה הצלחה גדולה מכל בחינה. יש לקוות שקשרים כאלה בין ישראלים וסופרים זרים מחו"ל ימשכו גם בתקופה קשה זאת. והוא הפך את קריאת ספריו כמו "מפות במראה" לחוויה גדולה עוד יותר.

האתר של אורסון סקוט קארד -- Orson Scott Card's site

<http://www.hatrack.com/>

ראיון עם אורסון סקוט קארד -- Interview with Card in Hebrew translation

<http://www.isf.co.il/new/article.asp?ref=524>

The Mormon religion in sf literature -- דת המורמונים בספרות המדע הבדיוני

http://www.adherents.com/lit/sf_ids.html

Short Book Reviews by Aharon Sheer:

The Collapsium by Will McCarthy (2000), 399 pages. Space Opera.

McCarthy writes space opera with a thick underpinning of remarkable future pseudo-science, and even provides "scientific" appendices to explain it. For example, collapsium is "A rhombohedral crystalline material composed of

neuble-mass black holes." (p. 379) "Imagine black holes not as highly compressed stars but as very heavy elementary particles..." (p. 361) Etc. The hero of the novel is Bruno de Towaji, a universal genius who has become the richest man

in the solar system by inventing collapsium and all its relevant offspring. He is also the man the Queen calls on whenever there are problems, because he is smarter than anyone else. In his old age de Towaji has become a recluse who sits out on his own home-made planet in the Kuiper cometary belt a long way from the sun. (Although "old age" is the wrong term, since everyone – barring accidents or murder – is immortal.) All of this is amusing. The book also plays with a variety of other ideas: a "FAX" machine in this future is used to destructively break down objects (including people) at one place, collecting and storing a full description of the object, and then use that description to reconstruct them somewhere else. In other words, "Beam them down, Scotty." Since the information is stored at least temporarily in the FAX machine, it can be used to make multiple copies. Thus, for example, when a major crime occurs, several copies of the system's top detective can be sent out to investigate the crime. They will get together and

consult as the case proceeds. The worst thing you can do to a person is to destroy his last remaining copy. The FAX machines are also used to improve people – they can fix all illnesses, damage, etc., when a person is FAXed. (This is the source of immortality.) The problem I had with this book is that it repeats itself with variations. The great de Towaji is called in to solve a problem. Later on the great de Towaji is called in to solve another problem. And after that, the great de Towaji is called in to solve still another problem. Excitement is generated by the fact there is a villain – a truly evil man – who is almost as smart as de Towaji, but whereas de Towaji is a *good* person, the other guy.... Does this remind us of Batman and his evil enemy (except that de Towaji does not have a younger sidekick)? Or maybe Superman (except that de Towaji is much smarter than Superman, but not nearly as strong)? I read with enthusiasm at first, but found it hard to finish the book. Maybe the enemy was just *too* evil?

***The Practice Effect* by David Brin (1984), 277 pages. Recommended by Shmuel Kahn.**

Ever noticed that leather shoes seem to become more comfortable as months of wearing go by? On the other hand, if you abandon a fine wooden house, it will gradually deteriorate as years goes by, until it is a hovel. That is, things that are used, improve, and things that are not used, deteriorate. On this principle is based a parallel world visited by a traveler from earth. On this parallel world, the principle applies to everything. Use a clumsy primitive knife for cutting things, and it gets harder and sharper. Wear a simple homespun shirt and it gets more attractive and fits better. But leave that knife alone for a couple of weeks, and it loses its sharpness, and its strength. That is, things have to be "practiced" to be usable. In such a world, technology does not have to be developed. You don't have to learn to make better knives – they get better just by using them. In such a world rich people keep servants whose job is to keep things practiced. You want a variety of beautiful clothes, so you can wear something different every

day? *Somebody* has to practice those clothes every day – otherwise they will run down. There's no point in accumulating wealth, unless you have servants to maintain this wealth. Author Brin traps an earth scientist in this parallel world, and lets him figure out what is going on. He has to learn how to use "practicing" for his own benefit. For example, these people have never invented the wheel. The scientist decides to build a wheeled cart. But he does not have to worry about provided axle grease or bearings. The Practice Effect will provide these things as needed. Just keep using the wheeled cart, and it will get steadily better. On the other hand, when the advanced technology he brings with him gets into the hands of power-hungry people in this world, it can be badly misused. This is humorous sf at its best, as it is firmly based on a pseudo-scientific idea taken to its limits. And while it is overlong (it would have been enough as a novelette), it is pretty good reading all the way through.

For Comments: POB 84, Rehovot 76108. Email: asheer@netvision.net.il. Tel: Aharon Sheer 08-947-1225

Editor: Aharon Sheer. Logo by: Miriam Ben-Loulu

For mail delivery of *CyberCozen*, please donate 30 shekels per YEAR; For airmail to US \$15; If Aharon Sheer can hand-deliver it, 15 shekels. For **free email delivery** write to asheer@netvision.net.il (specify XP Word format, or RTF format).

Copyright © 2004

All Rights reserved to specified authors and artists.

כל הזכויות שמורות למחברים וליוצרים, כפי שצוינו.